

READING MATURALNY

Tematy 06-07: pytania otwarte + skimming i scanning

Matura podstawowa + matura rozszerzona

Strategie, przykłady, typowe pułapki, trening maturalny i odpowiedzi z analizą

Zakres CKE: Aktualny Informator CKE od roku szkolnego 2024/2025 wskazuje odpowiedzi na pytania jako jeden z przykładów zadań otwartych w rozumieniu tekstów pisanych. Za każdą poprawną odpowiedź przyznawany jest 1 punkt.

06. ODPOWIEDZI NA PYTANIA OTWARTE

Jak zdobyć punkt bez przepisywania całego tekstu

W zadaniu otwartym nie wybierasz A, B, C ani D. Musisz samodzielnie sformułować odpowiedź na podstawie tekstu. To wymaga jednocześnie rozumienia informacji, parafrazy i precyzyjnego zapisu.

1. Co sprawdza zadanie otwarte?

- czy potrafisz znaleźć właściwy fragment tekstu
- czy rozumiesz, o co dokładnie pyta polecenie
- czy umiesz wydobyć z tekstu tylko potrzebną informację
- czy potrafisz sformułować odpowiedź komunikatywnie
- czy odpowiedź pokazuje, że zrozumiałeś tekst, a nie tylko skopiowałeś przypadkowy fragment

Uwaga: CKE wymaga, aby odpowiedź była komunikatywna, zgodna z poleceniem i wskazywała, że zdający zrozumiał tekst. Nie chodzi więc o idealnie rozbudowane zdanie, ale o przekazanie właściwej informacji.

2. Najpierw ustal: o co naprawdę pytają?

Najczęstsze słowa pytające

- WHY? - szukasz przyczyny
- WHEN? - szukasz czasu / momentu
- WHERE? - szukasz miejsca
- WHO? - szukasz osoby
- HOW? - szukasz sposobu / metody
- HOW LONG? - szukasz czasu trwania
- HOW OFTEN? - szukasz częstotliwości
- WHAT HAPPENED? - szukasz wydarzenia
- WHAT DID X DECIDE / REALISE / LEARN? - szukasz decyzji, wniosku lub zmiany

Why did Mia leave the course?

Nie opisuj całego kursu. Znajdź konkretny powód odejścia.

How did Tom solve the problem?

Szukasz sposobu rozwiązania, nie samego problemu.

3. Strategia 5 kroków

KROK 1. Podkreśl słowo pytające

- WHY / HOW / WHEN / WHAT / WHO - ono decyduje, jakiej informacji potrzebujesz.

KROK 2. Zaznacz słowa kluczowe

- osoba, wydarzenie, miejsce, czas, czynność

KROK 3. Znajdź odpowiedni fragment tekstu

- użyj scanningu, nie czytaj od początku wszystkiego po raz drugi

KROK 4. Zidentyfikuj minimalną informację potrzebną do odpowiedzi

- nie kopiuj całego zdania, jeśli pytanie wymaga tylko jednego elementu

KROK 5. Sprawdź, czy odpowiedź odpowiada dokładnie na pytanie

- czy podałeś powód, gdy pytano WHY?
- czy podałeś osobę, gdy pytano WHO?
- czy nie dodałeś informacji sprzecznej z tekstem?

4. Nie przepisuj bezmyślnie całego zdania

Tekst: Mia decided to leave the course because the timetable made it impossible for her to continue working part-time.

Pytanie: Why did Mia leave the course?

Dobra odpowiedź: Because the timetable was incompatible with her part-time job.

Też możliwe: Because she could not combine the course with her part-time job.

Uwaga: Nie musisz użyć identycznych słów jak w tekście. Parafraza jest w porządku, o ile zachowuje to samo znaczenie.

5. Kiedy odpowiedź może być krótka?

- gdy pytanie wymaga nazwy osoby, miejsca, czasu lub konkretnego faktu
- gdy sama fraza jest jednoznaczna i komunikatywna
- gdy polecenie nie wymaga pełnego zdania

When did the shop open? - More than 100 years ago.

Krótko, ale kompletna odpowiedź.

Where did they meet? - At the train station.

Nie trzeba budować pełnego zdania.

Uwaga: Krótka odpowiedź nie może być zbyt ogólna. 'Because of the problem' zwykle jest gorsze niż 'Because the train was cancelled', jeśli tekst pozwala podać konkretną przyczynę.

6. Najczęstsze pułapki

Pułapka 1. Prawidłowy fragment, ale zła informacja

Tekst: Jake loved the location of the hotel, but he complained about the noise at night.

Pytanie: What did Jake dislike about the hotel?

Błąd: The location.

Poprawnie: The noise at night.

Pułapka 2. Za mało informacji

Pytanie: Why did she decide to travel by train instead of flying?

Za mało: Because it was better.

Precyzyjnie: Because the train was cheaper and went directly to the city centre.

Pułapka 3. Dodanie czegoś od siebie

- Tekst mówi, że ktoś kupił rower i dojeżdża nim do pracy.
- Nie wolno dopisać: 'because he wanted to get fit', jeśli tekst nie podaje takiego powodu.

Pułapka 4. Pomyłony czas

- used to / previously / at first = przeszłość
- now / nowadays / eventually = stan późniejszy lub obecny
- pytanie często dotyczy właśnie zmiany

7. Typowe parafrazy w odpowiedziach otwartych

- couldn't afford = didn't have enough money for
- was disappointed = wasn't satisfied
- decided to = made the decision to
- gave up = stopped doing
- turned down = refused
- within walking distance = close enough to walk
- due to = because of
- managed to = succeeded in
- wasn't allowed to = was forbidden to / could not because of a rule

8. Trening 1 - poziom podstawowy

When Ella started her first job in a small bookshop, she expected it to be temporary. She had just finished school and planned to go travelling after the summer. However, she quickly discovered that she enjoyed talking to customers and recommending books. When the owner offered her a permanent position in September, Ella accepted. Two years later, she is still there and is now responsible for organising events with local authors.

1. Why did Ella originally think the job would be temporary?
2. What did Ella enjoy about working in the bookshop?
3. What happened in September?
4. What additional responsibility does Ella have now?

Odpowiedzi z analizą

1. Because she planned to travel after the summer.

Pytanie WHY - potrzebny jest powód, nie opis pracy.

2. Talking to customers and recommending books.

Może być krótka fraza, bo odpowiada bezpośrednio na WHAT.

3. She accepted a permanent position.

Najważniejsze wydarzenie z września.

4. She organises events with local authors.

Nie trzeba przepisywać 'is responsible for organising'.

9. Trening 2 - poziom rozszerzony

For years, Daniel avoided public speaking whenever possible. At university he even chose modules that did not require presentations. This changed when he joined a small technology company. His manager asked him to present a new product to an important client after a colleague fell ill. Daniel was terrified, but the meeting went far better than he had expected. The client asked several questions and later agreed to test the product. Daniel says that experience did not make him love public speaking, but it proved that his fear had been greater than the actual difficulty of the task.

1. How did Daniel avoid public speaking at university?
2. Why did Daniel have to give the presentation?
3. What showed that the presentation was successful?

4. What did Daniel realise after the experience?

Odpowiedzi z analizą

1. He chose modules which did not require presentations.

HOW - podajemy sposób.

2. Because the colleague who was supposed to do it fell ill.

Przyczyna wynika z sytuacji opisanej w tekście.

3. The client agreed to test the product.

To konkretny rezultat pokazujący sukces.

4. That the task was less difficult than he had feared.

To parafraza ostatniego zdania, nie kopiowanie 1:1.

10. Mini-checklista przed oddaniem odpowiedzi

- Czy odpowiedziałem dokładnie na pytanie?
- Czy moja odpowiedź jest zgodna z tekstem?
- Czy podałem wystarczająco konkretną informację?
- Czy nie dodałem niczego, czego tekst nie mówi?
- Czy odpowiedź jest komunikatywna?
- Czy nie pomyliłem osoby, czasu lub przyczyny?

Zapamiętaj: W zadaniu otwartym nie wygrywa najdłuższa odpowiedź. Wygrywa odpowiedź najkrótsza, która przekazuje dokładnie tę informację, o którą pytano.

07. SKIMMING, SCANNING I CZYTANIE SELEKTYWNE

Jak czytać szybciej i nie tracić czasu na maturze

Na maturze nie zawsze trzeba czytać każdy tekst słowo po słowie. Dwie techniki - skimming i scanning - pomagają szybko zorientować się w tekście i znaleźć konkretną informację.

1. Skimming - czytanie dla ogólnego sensu

- czytasz szybko, aby ustalić temat i główną myśl
- zwracasz uwagę na tytuł, pierwsze i ostatnie zdania akapitów, powtarzające się pojęcia
- nie zatrzymujesz się przy każdym nieznanym słowie
- użyteczne przy pytaniach o main idea, purpose, heading, attitude

What is the text mainly about?

Tu skimming jest ważniejszy niż szczegółowe tłumaczenie.

Which heading best matches paragraph B?

Najpierw uchwycić sens całego akapitu.

2. Scanning - wyszukiwanie konkretnej informacji

- przeszukujesz tekst w poszukiwaniu konkretnego
- szukasz nazw własnych, dat, liczb, miejsc, cen, nazw wydarzeń albo słów związanych z pytaniem
- nie musisz czytać wszystkich zdań po kolei
- po znalezieniu miejsca czytasz dokładnie zdanie i jego otoczenie

When did the museum reopen?

Skanujesz tekst pod kątem daty / czasu.

Which person mentions travelling alone?

Szukasz fragmentów związanych z travelling / alone i ich parafraz.

3. Skimming a scanning - różnica

Technika	Cel	Typowe pytanie
Skimming	zrozumieć ogólny sens	What is the text mainly about?
Scanning	znaleźć konkretną informację	When / Where / Who / How much...?

4. Czytanie selektywne - najważniejsza technika praktyczna

- najpierw ustalasz, czego szukasz
- potem wybierasz odpowiedni fragment
- dopiero ten fragment czytasz dokładnie
- nie poświęcasz tyle samo uwagi wszystkim zdaniom

Uwaga: To połączenie scanningu i dokładnego czytania jest szczególnie przydatne w multiple choice, matching i pytaniach otwartych.

5. Strategia: pytanie -> lokalizacja -> dokładne czytanie

KROK 1. Przeczytaj pytanie

Przykład: Why did Max change his travel plans?

KROK 2. Wyłap słowa kluczowe

- Max
- change plans
- why

KROK 3. Zeskanuj tekst

- szukaj Max / journey / plan / decide / change i synonimów

KROK 4. Czytaj dokładnie 1-2 zdania przed i po

- powód może być w poprzednim zdaniu, a nie dokładnie przy słowie 'Max'

KROK 5. Odpowiedz na podstawie sensu

- nie na podstawie samego słowa kluczowego

6. Słowa, które łatwo skanować

- nazwy osób: Emma, Dr Harris, Mr Brown
- nazwy miejsc: London, Warsaw, the National Gallery
- daty: 2019, last summer, in May
- liczby: 25%, £40, three hours
- unikalne rzeczowniki: telescope, scholarship, marathon

Uwaga: Trudniej skanować bardzo ogólne słowa jak good, problem, people. Wtedy szukaj parafraz i całego pola znaczeniowego.

7. Pułapka: znalezienie słowa to nie znalezienie odpowiedzi

Pytanie: Why did Noah cancel the trip?

Tekst: Noah had already bought a ticket for the trip. However, two days before departure he injured his ankle and was told not to travel.

- Samo słowo trip nie daje odpowiedzi.
- Trzeba przeczytać zdanie z However i zidentyfikować przyczynę: kontuzję.

8. Skimming w zadaniu z nagłówkami

Paragraph A: At first, the project attracted little attention. Everything changed after a short video about it was shared online. Within a week, thousands of people had visited the website and donations began to arrive from several countries.

- Szczegóły: video, website, donations, countries
- Główna myśl: projekt nagle stał się popularny
- Dobry nagłówek: A sudden increase in interest
- Zły nagłówek: Donations from foreign countries - to tylko jeden szczegół

9. Scanning w zadaniu z kilkoma osobami

Masz teksty A-D o czterech osobach i pytanie: Who mentions having to change plans because of the weather?

- Nie czytaj od razu każdego tekstu bardzo dokładnie.
- Skanuj pod kątem weather, rain, storm, snow, cancelled, postponed, changed plans.
- Pamiętaj o parafrazach: 'the storm forced us to stay another night' = zmiana planów z powodu pogody.

10. Jak radzić sobie z nieznanym słowem?

- Najpierw sprawdź, czy w ogóle jest potrzebne do odpowiedzi.
- Jeżeli nie - idź dalej.
- Jeżeli tak - przeczytaj całe zdanie i zdania obok.
- Sprawdź, czy znaczenie można wywnioskować z kontrastu, przykładu lub rezultatu.

The trail was strenuous, so we had to stop several times to rest.

Nawet bez znajomości strenuous można wywnioskować: trudny / męczący.

11. Sygnały w tekście, które pomagają czytać szybciej

- however / but / although - kontrast
- because / since / due to - przyczyna
- therefore / as a result / so - skutek
- for example / such as - przykład
- at first / later / eventually - kolejność i zmiana
- in contrast / unlike - różnica

Uwaga: Te wyrażenia działają jak drogowskazy. Jeśli pytanie dotyczy zmiany opinii, bardzo często klucz znajduje się po however, but, eventually albo at first.

12. Trening 1 - skimming

Tekst A: Many people assume that volunteering abroad is mainly about helping others. For Lena, however, the most valuable part was learning to solve everyday problems in an unfamiliar environment. She returned home far more independent than before.

Tekst B: The local library used to be almost empty in the evenings. After it introduced free workshops, language exchanges and a small café, the number of young visitors increased dramatically.

Tekst C: When the city introduced more cycle lanes, officials expected fewer cars in the centre. Traffic fell only slightly, but the number of people cycling to work nearly doubled.

Dobierz główną myśl

1. A place becomes more attractive after changing what it offers. (A / B / C)
2. An experience leads to greater independence. (A / B / C)
3. A change has a different effect from the one mainly expected. (A / B / C)

Odpowiedzi

1. B

Nie chodzi tylko o bibliotekę, ale o efekt nowych usług.

2. A

Klucz: returned home far more independent.

3. C

Oczekiwano mniej samochodów; największy efekt to więcej rowerzystów.

13. Trening 2 - scanning

Festival information: The photography exhibition opens at 10:00 and admission is free until midday. The outdoor concert starts at 18:30, but visitors are advised to arrive at least thirty minutes earlier. The food market remains open from 11:00 until 20:00. Workshops require advance booking and cost £12 per person.

1. How much does a workshop cost?
2. Until what time is the food market open?
3. When should people arrive for the concert?
4. When can visitors enter the photography exhibition without paying?

Odpowiedzi

1. **£12 per person.**
2. **Until 20:00 / 8 p.m.**
3. **By 18:00 / 6 p.m.**

Koncert o 18:30, zalecenie: minimum 30 minut wcześniej.

4. **Before midday / before 12:00.**

14. Trening 3 - połącz techniki

Last year, a small coastal town introduced a summer shuttle bus to reduce traffic near the beach. At first, many residents doubted that tourists would use it. Surprisingly, the service became so popular that extra buses had to be added in July. Local shop owners also reported that visitors were spending more time in the town centre because they no longer needed to search for parking.

1. What is the main idea of the text?
2. Why was the shuttle bus introduced?
3. What happened in July?
4. What unexpected benefit did local businesses notice?

Odpowiedzi z techniką

1. **The new bus service brought several positive effects.**

Skimming - obejmuje cały tekst.

2. **To reduce traffic near the beach.**

Scanning - konkretna przyczyna w pierwszym zdaniu.

3. **Extra buses were added.**

Scanning - szukamy July.

4. **Visitors spent more time in the town centre.**

Dokładne czytanie końcowego fragmentu.

15. Jak trenować skimming i scanning w domu?

- Weź krótki artykuł i daj sobie 30-45 sekund na zapisanie głównej myśli.
- Następnie znajdź w nim 5 konkretnych informacji: datę, nazwisko, miejsce, liczbę, przyczynę.
- Nie używaj słownika przy pierwszym czytaniu.
- Po rozwiązaniu sprawdź, gdzie dokładnie w tekście znajdował się dowód.
- Ćwicz rozpoznawanie parafraz, a nie tylko identycznych słów.

Najważniejszy schemat: SKIMMING = o czym jest tekst? | SCANNING = gdzie jest potrzebna informacja? | DOKŁADNE CZYTANIE = co dokładnie ten fragment znaczy?

Źródło zakresu egzaminacyjnego

Opracowanie dydaktyczne przygotowane na podstawie aktualnego Informatora o egzaminie maturalnym z języka angielskiego od roku szkolnego 2024/2025 (CKE). W Informatorze odpowiedzi na pytania są wskazane jako przykładowy typ zadania otwartego w rozumieniu tekstów pisanych.